

Plan van aanpak omvorming bospercelen, bomenkap van onveilige bomen en verwijderen van opschot langs watergangen.

Inleiding:

Openbaar groen is van groot belang voor het welzijn en welbevinden van onze inwoners. Groen levert van nature een duurzame bijdrage, de groene inrichting bepaalt in hoge mate de identiteit van wijken en van het landschap. Om dit te verwezenlijken hebben we de afgelopen periode het groenstructuurplan, het boombeschermingsplan 2019 en het beheerplan openbaar groen 2020–2023 vastgesteld. Voor de bospercelen hebben we een beheerplan laten opstellen. In deze plannen is aangegeven hoe we omgaan met het openbaar groen, de bomen en de bospercelen.

De gemeente heeft een (wettelijke) zorgplicht voor het beheren en onderhouden van een gezond bomenbestand. Om de vitaliteit en de veiligheid van het bomenbestand te monitoren en te borgen wordt één keer in de drie jaar geïnspecteerd. Als tijdens inspectie blijkt dat bomen mogelijk een veiligheidsrisico gaan vormen worden deze aangemerkt als attentie bomen. Deze attentie bomen worden jaarlijks opnieuw geïnspecteerd en daar waar nodig wordt ingegrepen.

Als gevolg van de veiligheidsinspecties, essentaksterfte en het uitvoeren van beheer en onderhoud van de bospercelen gaan we de komende tijd relatief veel bomen in de stad verwijderen. In dit plan van aanpak beschrijven we hoe we dit gaan doen.

Het kappen van bomen heeft grote impact op de leefomgeving daarom gaan we bewoners en betrokkenen vroegtijdig meenemen in dit proces. De noodzaak van de uitvoering van de werkzaamheden staat niet ter discussie. Bewoners kunnen van harte meedenken bij het bepalen van de nieuw te planten bomen en daarmee het eindbeeld voor de toekomst. We kunnen daarbij misschien niet tegemoet komen aan alle wensen, maar er zijn diverse mogelijkheden. Denk daarbij aan de boomkeuze voor de herplant. We kunnen een grotere variatie groen aanbrengen (vergroten biodiversiteit) met gebiedseigen soorten. Mede hierdoor zullen mogelijke ziektes zich minder snel binnen soorten door Nieuwegein verspreiden.

NB: Bij het uitvoeren van werkzaamheden aan het groen wordt samenhang gezocht met projecten die in de buurt opgestart gaan worden.

Wat gaan we doen:

Omvorming bospercelen

In 2009 is een beheerplan opgesteld voor de bospercelen in Nieuwegein. Dit beheerplan beschrijft de visie, het beheer en de uitvoering van maatregelen voor het realiseren van duurzaam bos in groengebieden binnen de gemeente die onder extensief beheer vallen. Bij het opstellen van het beheerplan zijn de bomen in de bospercelen ook gecontroleerd op vitaliteit en veiligheid. De resultaten van deze inspecties vormt de basis voor het omvormen van de bospercelen waar we in 2014 mee zijn gestart. Dit jaar gaan we 11 percelen omvormen. Deze zijn gelegen aan de Reinesteinseweg en in park Oudegein. Tevens worden de populierstructuren die op de Bongenaar en de Randdijk staan deels omgevormd. Voor de bospercelen en de populierenstructuren gaan we verschillende omgevingsvergunningen kap aanvragen. Als de vergunningen definitief zijn dan worden de bospercelen en populierenstructuren verwijderd. Het streven is om de percelen voor 2020 en de structuren voor 2021 weer aangeplant te hebben.

NB: de omvormingen vinden plaats conform de visie van het beheerplan.

Bomen vanuit de boomveiligheidscontroles

Zoals eerder gesteld wordt vanuit de (wettelijke) zorgplicht de kwaliteit en veiligheid van onze bomen inzichtelijk gemaakt aan de hand van boomveiligheidsinspecties (BVC). Iedere drie jaar worden alle bomen per wijk gecontroleerd op veiligheid. Uit deze inspecties komen bomen die een verhoogd risico hebben (attentiebomen) en bomen die zo onveilig zijn dat ze gekapt moeten worden naar voren. De attentiebomen worden jaarlijks gecontroleerd. Voor de te verwijderen kapvergunningplichtige bomen vragen we een omgevingsvergunning kap aan. Tijdens de uitvoering worden tegelijkertijd ook de niet kapvergunningplichtige bomen verwijderd. Ook in dit proces zullen bomen terug komen alleen is dit maatwerk. We gaan daarbij uit van duurzaam vervangen¹. Het streven is om deze dan in het plantseizoen van 2020 aan te planten.

Essentaksterfte

Sinds 1990 is de ziekte vastgesteld in Oost Europa en in 2010 is de ziekte ook in Nederland waargenomen. De essentaksterfte (ETS) is een schimmel die de twijgen van de takken aantast. Eerst sterven de jonge bladeren af en nestelt de schimmel zich in de jonge takken. Het gevolg is dat de dunne takken afsterven en de es weer opnieuw jonge scheuten maakt op de dikkere takken. Essen die in slechte ondergrondse omstandigheden staan en al een slechte conditie hebben, zijn vatbaar voor de essentaksterfte. Zwaar aangetaste essen worden jaarlijks gecontroleerd en als de aantasting zich ook in het dikke hout heeft genesteld, wordt de es gesnoeid of gekapt. Als de boom voor 75 procent is aangetast, heeft snoeien geen zin en wordt de boom met het oog op de veiligheid gekapt. Momenteel worden de essen weer geïnventariseerd. Dode exemplaren worden op korte termijn verwijderd. Voor de essen die meer dan 75 procent aangetast zijn wordt indien noodzakelijk een omgevingsvergunning kap aangevraagd. Deze bomen worden opgenomen in de aanvraag van de BVC-bomen van deze wijk.

Achterstallig onderhoud wegwerken langs slootkanten.

Door de beperkte onderhoudsgelden tot 2016 is er achterstallig onderhoud ontstaan. Dat is vooral zichtbaar aan het opschot langs slootkanten. Opschot zijn spontaan ontstane struiken/bomen die **niet** zijn aangeplant. In de boomveiligheidscontrole ronde zijn de meest onveilige locaties meegenomen. Naast de veiligheid is er toen ook gekeken naar de concurrentiepositie van deze struiken/bomen in relatie tot de kwaliteit van de **wel** geplante bomen. Het opschot vormt een risico voor de water bergingsfunctie van de sloten. Door bladafval slibben deze eerder dicht met als gevolg de ze niet volgende water kunnen bergen/afvoeren.

Hoe en wanneer gaan we aan de slag.

Zoals gesteld heeft het kappen van bomen grote impact op de leefomgeving. Het is dus heel belangrijk de we gaan samenwerken met bewoners, betrokkenen en natuurverenigingen. Bij het omvormen van de bospercelen gaan we de beplantingsplannen in nauwe samenwerking opstellen. Hierbij wordt ingezet op het vergroten van biodiversiteit (volgens het vastgestelde GroenStuctuurPlan). We zetten in op een variëteit van gebiedseigen soorten om de diversiteit te vergroten. De beplanting onder de bomen is gericht op de fauna. Hierbij moet je denken aan

¹ Duurzaam vervangen wil zeggen dat gelet wordt op kwaliteit in plaats van op kwantiteit. De nieuwe boom moet zodanig worden geplant dat hij tot volle wasdom kan komen. Hij moet zowel bovengronds als ondergronds voldoende groeiruimte hebben.

struiken die vlinders, bijen en vogels aantrekken. De bewoners en natuurverenigingen worden uitgenodigd om mee te denken.

Planning: In juli gaan we starten met een buurtbericht en vragen we tevens een omgevingsvergunning aan. Medio september overleg met bewoners e.d. over het herplantplan. Bewoners kunnen zich hiervoor opgeven.

De bomen die als gevolg van de boomveiligheidscontroles en de Essentaksterfte gekapt gaan worden liggen verspreid over heel Nieuwegein. Het bepalen van de uiteindelijke herplant is maatwerk. Dat betekent dat we per kapvergunningplichtige boom bekijken of er een boom terug geplant gaat worden op dezelfde locatie of dat deze mogelijk elders in de stad wordt gecompenseerd. Vast staat wel dat er vaak minder bomen terug komen dan er gekapt worden. Op locaties waar bijvoorbeeld kabels en leidingen liggen worden geen bomen meer terug geplaatst. Op zulke locaties wordt bepaald of er ander groen aangelegd kan worden ter compensatie, en om zo ook de gevolgen van veranderingen in het klimaat zoals heftige regenval en hogere temperaturen op te vangen (klimaatadaptatie). De bomen die terugkomen zullen een goede groeiplaats met voldoende ruimte krijgen om uit te groeien tot een volwaardige boom op een goede plek.

Planning: vanaf september wordt er in samenwerking met de wijken gestart om de eindbeelden/achterstanden en herplanttekeningen te bepalen. Als deze dan uitgekristalliseerd zijn dan gaan we de omgevingsvergunning aanvragen. Afhankelijk van het aantal te verwijderen bomen in de wijken wordt bepaald of een wijk separaat of gezamenlijk met meerdere wijken voor dit proces uitgenodigd gaan worden.

Bij de aanpak van opschot langs watergangen gaan actief met de buurt in gesprek. Dat gaan we in het najaar doen. In dit overleg wordt bepaald wat het eindbeeld van de aan te pakken locaties zou moeten worden. De eindbeelden langs de sloten dienen wel te voldoen aan de richtlijnen vanuit het waterschap. Indien er bij dit eindbeeld ook nieuwe aanplant gewenst is dan wordt dit ook gelijk meegenomen. De buurt/wijk wordt via een buurtbericht uitgenodigd om mee te praten over het oplossen/aanpakken van het opschot langs de watergangen.

Planning: Zie boven

Nb: het verwijderen van de bomen vanwege veiligheid staat niet ter discussie. De herplant in samenwerking met omwonenden.

Aanvraag omgevingsvergunningen

Bij kapvergunningplichtige bomen volgt de gemeente de gebruikelijke procedure van publicatie en inspraak. Dat wil zeggen dat de aanvraag Omgevingsvergunning voor het kappen van een boom wordt gepubliceerd via Overheid.nl. Inwoners, bedrijven en dergelijke kunnen zich aanmelden en daarmee berichten over hun buurt automatisch in hun mailbox ontvangen. Omdat toch veel bewoners, bedrijven en dergelijke niet aangemeld zijn bij Overheid.nl gaan we actief de wijk/buurt vooraf informeren over het voornemen tot kap.

Dit bericht is de start van het omvormingsproces bospercelen. De desbetreffende buurt/wijk krijgt in deze week het buurtbericht met de uitleg waarom de werkzaamheden uitgevoerd moeten worden en gelijk het verzoek om zich aan te melden om over de herplant mee te denken. Als de omgevingsvergunningen definitief zijn dan worden de bospercelen uitgevoerd. Twee weken voor de

daadwerkelijke start worden de bewoners geïnformeerd conform het vastgestelde boombeschermingsplan 2019.

Vanaf september worden de omgevingsvergunningen voor de populierenstructuren, BVC bomen en de ETS per wijk aangevraagd. De wijk krijgt van te voren een buurtbericht met hierin een uitnodiging voor een informatieavond en de uitleg waarom de werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Op de tekeningen kunnen de bewoners zien welke bomen er weg moeten. Ook hier kunnen ze meedenken over de soort bomen die herplant moeten worden. Tevens gaan we op dit moment in overleg met de wijk om de eindbeelden van de achterstallige onderhoudsstroken te bepalen. Hiervoor wordt de wijk uitgenodigd. Met geïnteresseerde bewoners, natuurverenigingen en het wijknetwerk wordt dan bepaald waar we eventueel wat gaan uitvoeren. In de periode van 20 juli tot 1 september worden er geen omgevingsvergunningen kap aangevraagd of bewonersavonden georganiseerd. Het proces van de omvorming van de bospercelen wordt hiervan uitgezonderd.